

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	: Update over de JOGG-aanpak in Alblasserdam
Aanleiding	: Jaarlijkse update n.a.v. het JOGG Plan van Aanpak 2022-2026
Datum	: 21 december 2023
Portefeuillehouder	: M. de Deugd
Schrijver	: J.L. Koutstaal

Geachte leden van de gemeenteraad,

U ontvangt deze raadsinformatiebrief omdat we u graag de jaarlijkse update over 2023 willen geven omtrent de Alblasserdamse JOGG-aanpak, die loopt van het jaar 2022-2026.

Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat de verantwoordelijkheid voor een gezonde leefstijl niet puur bij individuele kinderen en gezinnen ligt, maar dat er een belangrijke relatie bestaat met een gezonde leefomgeving. De JOGG-aanpak is een landelijk ontwikkelde en onderbouwde integrale aanpak waarmee de fysieke en sociale leefomgevingen van kinderen en jongeren gezonder gemaakt worden. Deze beweging is hard nodig in onze huidige maatschappij waar ongezonde verleidingen de boventoon voeren. De JOGG-aanpak richt zich op leefstijltransities op vier thema's: water drinken, voldoende bewegen, gezonde voeding en slaap. Dit zijn vier belangrijke pijlers voor een gezond gewicht, een goede motorische ontwikkeling, voldoende energie en lekker in je vel zitten, nu en op latere leeftijd. Dit draagt op zijn beurt weer bij aan het voorkomen van (ernstig) overgewicht, diabetes, gewrichtsklachten, hart- en vaatziekten en mentale gezondheidsproblemen. De JOGG-aanpak sluit daarmee ook goed aan bij het collegeprogramma "Een fit en groen dorp in de polder". Het verbeteren van de sociale en fysieke leefomgeving van de inwoners, en in dit geval van opgroeiende kinderen, is het hoofddoel waar aan gewerkt wordt.

In het voorjaar van 2022 heeft de gemeente vanuit het Gezondheidsakkoord i.s.m. met de GGD ZHZ de behoefte en kansen voor het inzetten van de JOGG-aanpak in Alblasserdam onderzocht. Samen met stakeholders en op basis van cijfers van de Kindmonitor van de GGD ZHZ zijn de prioriteiten en doelen voor de gemeente Alblasserdam van 2022-2026 vastgesteld. Het hieruit volgende JOGG Plan van Aanpak 2022-2026 is aan de gemeenteraad van Alblasserdam voorgelegd, en deze heeft de aanpak ook vastgesteld. De JOGG-aanpak in Alblasserdam is in de loop van 2023 officieel gestart en richt zich op kinderen van 0-12 jaar en zet in op het gezonder maken van de volgende omgevingen: de schoolomgeving, de kinderopvang (zowel dagopvang als BSO), de sportomgeving, de buurt en de thuisomgeving. De JOGG-regisseur, werkzaam bij de GGD ZHZ, coördineert de JOGG-aanpak in Alblasserdam. Daarnaast zijn de beleidsmedewerkers Gezondheid, Sport en Onderwijs en een buurtsportcoach van het ABC-team nauw betrokken.

Behaalde resultaten in 2023

1. Opbouw van een netwerk en samenwerking met lokale partners

Op 1 januari 2023 is de uitvoering van de JOGG-aanpak van start gegaan. Een van de belangrijkste basisvoorwaarden is het kennen en verbinden van het lokale netwerk. Zodoende heeft de JOGG-regisseur een netwerk van ruim 50 warme contacten opgebouwd. Hieronder vallen basisscholen, kinderopvanglocaties, sportverenigingen en maatschappelijke organisaties (zoals JongJGZ, Jeugdpoint en Stichting Welzijn Alblasserdam) en de verschillende beleidsmedewerkers van de gemeente Alblasserdam. Al deze partijen spelen een rol in het leven van Alblasserdamse kinderen, en samen met elkaar kunnen we gezond gewoon maken. De JOGG-regisseur heeft samen met de gemeente frequente communicatie verzorgd om de boodschap en het gevoel van een gezamenlijk belang en verantwoordelijkheid voor de Alblasserdamse jeugd warm te houden en elkaar te inspireren. Ook sloot de JOGG-regisseur regelmatig aan bij al bestaande overlegstructuren zoals het OCBO en is zij lid van het Kernteam van het Sportakkoord. Vanuit deze positie was het mogelijk om

wensen en behoeften aan elkaar te verbinden. Daarnaast is er een intensieve samenwerking met JongJGZ, ook in het kader van de nieuwe ketenaanpak 'Kind naar Gezonder Gewicht' (KnGG), voor kinderen met (ernstig) overgewicht. De JOGG-aanpak en KnGG zijn twee aanpakken die complementair zijn aan elkaar: JOGG richt zich op universele preventie en het verbeteren van de leefomgeving voor álle kinderen in Alblasterdam, en KnGG biedt dus begeleiding op gezinsniveau voor kinderen met (ernstig) overgewicht. Eind 2023 heeft JongJGZ voorbereidingen getroffen om in 2024 op te starten met de ketenaanpak KnGG. Hiervoor kunnen zij voortbouwen op het reeds opgebouwde JOGG-netwerk.

2. Schoolomgeving en Kinderopvang

Met alle basisscholen en kinderopvang is uitgebreid kennisgemaakt en is ook een vragenlijst (de Sterrenmeter) afgenomen om in kaart te brengen in hoeverre de school/locatie zich al bezig houdt met het bevorderen van een gezonde leefstijl. Dit kan gaan om themalessen over water of voeding, aanpassingen in de schoolomgeving (denk bijvoorbeeld aan een schoolplein dat uitdaagt om te bewegen), het informeren van ouders en afspraken in de schoolgids over traktaties, fruitdagen of het drinken van water. Vijf van de zeven scholen scoren 3 van de maximaal 5 sterren. Dit betekent dat zij een eerste basis hebben waarin aandacht aan een gezonde leefstijl geschonken wordt. Met name op het thema Bewegen zijn de scholen al goed op weg. Het overgrote deel van de Kinderopvanglocaties scoren 4 van de 5 sterren. Met name op het gebied van Water drinken en Gezonde voeding zijn zij vooruitstrevend. Op basis van deze gesprekken heeft elke school/kinderopvanglocatie een advies op maat ontvangen over wat er nog meer mogelijk is voor het bevorderen van een gezonde leefstijl, passend bij de visie en identiteit van de school. Ook ontvangen zij frequent informatie over themaweken (zoals de Nationale Sportweek) of subsidies (voor bijvoorbeeld de vergroening van schoolpleinen). In november 2023 zijn drie scholen gestart met EU-schoolfruit, die wekelijks voor drie dagen verschillende soorten fruit en groente aanleveren. Kinderen leren hierdoor laagdrempelig van fruit eten een gewoonte maken en zij maken ook kennis met onbekendere fruit- en groentesoorten. Ook hebben drie scholen succesvol subsidie aangevraagd voor de aanplant van bomen op het schoolplein en pleinplakkers om gevarieerd bewegen te stimuleren. De campagne Wie jarig is viert Feest (waarbij het jarige kind een feestelijke activiteit voor de groep mag uitzoeken in plaats van een traktatie uitdeelt) heeft geleid tot minimaal twee kinderopvanglocaties die hier mee willen experimenteren. Medewerkers van twee kinderopvanglocaties hebben de Gezonde Starttraining, aangeboden door de GGD ZHZ gevolgd, zodat zij meer kennis en tools hebben om een gezond beleid door te voeren op hun locaties. Eind november 2023 vond een Behoeftetepeiling plaats op het gebied van mediagebruik, omdat dit thema op alle locaties speelt en een belangrijke factor is voor het thema Slaap. De resultaten zullen in 2024 gebruikt worden om een passend aanbod of advies te ontwikkelen. Alle gesprekken hebben voor meer bewustwording van het thema 'gezonde leefstijl' gezorgd en veel locaties willen hier de komende jaren op hun eigen manier en in hun eigen tempo verder mee aan de slag.

3. Sportomgeving

De buurtsportcoach heeft in 2023 alle sportverenigingen met een kantine benaderd om hen te informeren over de Gezondere Sportkantine. Doel hiervan is dat het aanbod in de kantines gevarieerder wordt, waarbij de klassieke tosti en gefrituurde snack kunnen blijven bestaan, maar minstens 30% van het aanbod een gezondere keuze is. Denk bijvoorbeeld aan een volkorentosti, popcorn als snack, kleinere snoepzakjes of natuurlijk het aanbieden van fruit en water. Twee kantines zijn hier in 2018 al mee aan de slag geweest. In 2023 hebben twee nieuwe sportverenigingen zich aangesloten en ontvangen zij vanuit 'Teamfit' advies hoe zij dit het beste kunnen aanpakken. Tevens vond op 13 december jl. een interactieve demonstratie van 'Teamfit' voor alle kernteamleden van het Sportakkoord plaats. Voor de aanwezigen was het een eye-opener dat met enkele kleine stappen, zoals bijvoorbeeld het water en zero-frisdranken op ooghoogte in de koeling plaatsen of een paar gezondere snacks toevoegen aan het assortiment, al impact gemaakt kan worden. Deze bewustwording is voor sportverenigingen een mooie opstap om in de toekomst met de Gezondere sportkantine aan de slag te gaan.

De kinderboerderij paste in 2023 ook het aanbod van het Winkeltje aan en ontving hiervoor in oktober de Topprestatiebadge van Teamfit. Voor de jongste bezoekers van de kinderboerderij is er nu naast

snoep, koek en limonade ook fruit, water en popcorn te koop. De ervaringen van bezoekers en vrijwilligers van de kinderboerderij zijn positief en de nieuwe producten worden goed verkocht.

4. Thuisomgeving

Ook is er in 2023 ingezet op publieksevenementen, om de JOGG-boodschap rechtstreeks aan ouders en kinderen te communiceren. Voorbeelden hiervan zijn de campagne 'Trommel zonder Rommel', de (groot)ouder-kind kookworkshop en wekelijkse edities van 'Speelgoed en Spraakmakers' tijdens het Zomerpaspoort. Tijdens de campagne Trommel zonder Rommel stond er de laatste twee weken van de zomervakantie dagelijks een diëtist in de Lidl om ouders en kinderen te informeren en inspireren over een gezonde en voedzame broodtrommel. Ook zijn op alle basisscholen posters en flyers met een digitale brochure verspreid, met leuke recepten en tips voor een gezonde broodtrommel, passend bij ieders stijl en portemonnee. De aanwezigheid van een diëtist in de Lidl leverde een verscheidenheid aan gesprekken met ouders op: van nieuwe inzichten over voeding voor kinderen tot een spontaan gesprek met vragen over de eigen gezondheid. Ook vroegen mensen of zij de brochures mee mochten nemen om elders uit te delen. Tijdens de (Groot)ouder-kind kookworkshop kookte een klein groepje kinderen met hun (groot)ouder een gezonde en betaalbare maaltijd en leerden zij en passant over de voedingswaarden in het eten. Een gezellige middag waarbij het ontmoeten en samen met elkaar doen werd gewaardeerd. Bij Speelgoed en Spraakmakers werd er naast leuke buitenspellen tussendoor gezond gesnackt en werden de informatieve posters van het Voedingscentrum aandachtig bekeken. Hierbij waren wekelijks zo'n 25 kinderen aanwezig. Bovenstaande publieksevenementen zijn via de gemeentekanalen gecommuniceerd, zodat zoveel mogelijk inwoners de boodschap hebben gezien.

Vooruitblik naar 2024

In 2024 worden de huidige activiteiten voortgezet om samen te blijven werken aan een gezonde leefomgeving voor kinderen in Alblasserdam. Er zal blijvend aandacht gevraagd worden voor een gezonde leefstijl bij zowel professionals als inwoners, door middel van campagnes, activiteiten en advisering. Er zijn in dit kader veel verschillende manieren om dit bereiken. Te denken valt bijvoorbeeld aan: een betere samenwerking tussen sportaanbieders en scholen om kinderen kennis te laten maken met nieuwe sporten, contact en afspraken tussen scholen/kinderopvang en (para)medici voor vroegsignalering van problematiek op het gebied van voeding, motoriek of slaap, activiteiten of advies rondom Mediagebruik en een herhaling van reeds succesvolle bestaande campagnes zoals 'Trommel zonder Rommel' en 'Wie jarig is viert Feest'. De JOGG-regisseur zal hier in 2024 mee aan de slag gaan en kijken welke activiteiten er in dit kader het meest passend en kansrijk zijn.

In Alblasserdam heerst een ondernemend en sociaal klimaat. Dit is zichtbaar in een gevarieerd aanbod van activiteiten en ondersteuning zoals het beweegaanbod van het ABC-team, financiële ondersteuning voor kinderen in armoede d.m.v. Doe mee met JOS, een actieve Welzijnsorganisatie, het Zomerpaspoort en een actief en betrokken Ondernemersfonds. In samenhang met elkaar zorgen deze initiatieven ervoor dat gezonde voeding en beweging voor kinderen mogelijk zijn. Dit stimuleren is de ultieme basis van preventie die zorgt voor een vitaal Alblasserdam met gezonde inwoners. Het is belangrijk dat deze initiatieven in de toekomst blijven bestaan om onze gezamenlijke doelen te kunnen realiseren. Samen maken we gezond gewoon.

Wij hopen u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

De secretaris
S. van Heeren

De burgemeester
J.W. Boersma